



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem**

**Bartolus**

**Lugduni, 1567**

Quorum bonorum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

quas ibi facio. z hic vt ibi. Querit gl. quid si ago petitorio tan- tum. an possim cogi quod agam possessio: Sic vt in gl. Que- rit gl. vtrū absolutio lata in petitorio. pariat exceptionem rei iudicate in possessio: Hic dicit multum bene. Quero. an hoc sit semper verum. Dyn. examinat in d. c. qui ad agendum. li- cet in multis deficiat. Sed dicit. vt plene dicit in d. s. nihil com- mune. C. ultimo ponit gloss. regulas interdictorum. vide eas.

LEX IIII.

Ab initio debet actor suas actiones proponere. h. d. hec lex allegatur q. quis debet in libello actionem exprimeré. De hoc dicam in l. edita actio. s. de eden. z per gl. ff. de eden. l. j. circa princ.

Quorum bonorum. Rubr. II.

Dictū est s. de interd. in genere. sequit videre in specie. ideo primo ponit de interd. quo. bon. quod est vniuersale. z adipsi scende possessionis. Quero. quare dicitur quorum bonorum: Hic ad hoc respondet. z bene. Querit gloss. in quo differt hoc interdictum a petitione hereditatis. z in quo conueniunt: Dic- cam statim in l. j. quia gl. plene hic non tradit.

LEX

Si filius est in quasi possessione filiationis. nō habet necesse probare se filium.

Bonorum pos. potest dari nemine petente. parte non citata. z causa famularie cognita

In bono. pos. contra tabul. nō sunt plene probationes. z nu. c. 210.

In hoc interdico petit quis se constitui possessorem.

Aferentia lata in isto interdico non appellatur.

**H**ereditatem. Qui habet bonorum possessione. non possidet ideo p. adipiscenda possessio debet istis interdici p. ponere. z de iure vocere. h. d. Opp. hic innotuit quod hoc interdicitur datur ad hereditatem. S. con- tra. hereditas est ius in corporale. z hoc interdici nō dat ad ius corporale. vt l. i. ff. eo. Exponit gl. hereditas ad est. possessionem rerū hereditariarū. Opp. secūdo. z videt q. s. filius p. terit? r. pat. testamentū ipso iure. vt l. Ballus. z l. ff. de liber. z posthu. Sol.

Ibi loquitur in filio suo p. terito. hic in emancipato. Opp. dicit hic. q. s. quis debet probare filium. z contra probatio filiationis est impossibile probare vere. sed probatur presumptiue. fin. for. mam. l. filii. ff. de his qui sunt sui vel alie. tur. ad iur. tamē domi. Jac. dicentem. q. s. erat casus. in quo filiano posset vere p. bari. vt pura. vt z vtrū fuerit in carcerat. z reclus per annū. z duo scite- runt ad custodia. nam illi poterit testificari de veritate. q. s. alius ibi natus. est filius illius viri. q. s. alius non intravit. nec ingredi potuisset. quin ipsi viderent. q. s. satis placet. Item oppo. z videt r. v. q. s. quis filius presumatur. z non habet necesse se probare. n. l. uaslet aduersarius debet probare contrarium. vt l. non nudis. z l. non epistolis. z q. s. ibi not. s. de proba. Sol. Ibi filius non erat in quasi possessione filiationis. alias presumere tur filius. vt in contra- riu. Et ideo cauti aduocari faciunt duos articulos. In vno dicit ipsam esse filium. in alio q. s. est in possessione filiationis. quod sic ha- beatur. sic reputabatur. sic tractabatur: sic est vni de proprie- tate: Alius est de quasi poss. s. de. vt l. j. ff. de questio. Opp. a-

cta facta in vno iudicio. facit fidē in alio. inter easdē personas. vt not. in l. as apud que. s. de eden. Sed iste in primo iudicio. quā- do petit bonorū pos. contra tabu. probatur se filium. ergo in hoc secūdo non habet probare necesse. Sol. Quidā dicunt q. s. in hoc secūdo iudicio probat se r. c. proballe. Hic dicit. q. s. immo habet necesse probare plene. nec obstat q. s. probant in primo. quia illa probatio nō fuit facta in figura iudicij. licet cū alio cōtestata. sed causa nō plene cognita. vt l. seruus. de bono. pos. z de leg. prestan. l. i. l. i. ff. si quis. vide gl. Ita gl. videtur contra l. i. ff. si causa cog- nita. ff. de bonor. pos. vbi dicitur q. s. bonor. pos. datur causa cognita. ergo parte citata. z l. i. causa. y. cognita. ff. de minor. Sol. Quidā hoc fatentur. z istud videtur tenere Roian tit. de bonor. pos. z in tit. de bono. pos. contra tabul. Eins opt. fego non teneo. per l. seruus. ff. de bono. pos. vbi dicitur q. s. bono. pos. potest dari nemine petente. ergo multo magis parte nō citata. Nō obstat q. s. dicitur. datur causa cognita. q. s. intelligo cause cognitionem fieri ad informationē iudicis. vt plene dicit in d. s. causa cognita. vbi plene examinat. Sed cū hodie nō sit necesse q. s. bono. pos. petatur. sed cognoscatur. vt l. i. s. qui adm. ad bono. pos. domi. Jaco. Bur. dicebat q. s. triplex est actus. Primus enim. est agnitio bon. pos. contra tab. secūda forma d. l. i. z per hunc testamentū non rumpitur. sed consequitur quis ius r. p. d. z secundus actus. est ius. q. s. petatur per contra tab. testamentū rumpi. dato libello. licet contest. sicut in querela. vt l. i. filio. s. ff. de inoff. testa. z s. de col. l. vt libris. facit in hoc iudicio nō fieri plene probationes. ideo

quia fieri sperantur in interdico quorū bonorū. vel in petitione hereditatis. ita loquitur hec lex. Tertius actus est interdici. seu iudicium quorū bonorū vel petitorio hereditatis. z de hoc loquitur hic. Dico hoc nō placet. q. s. in interdico quorū bonorum. plene probationes nō requiruntur. immo sic cognitio sumaria. vt hic not. gl. j. z j. dicit. Dico ergo q. s. per solam agnitioem factam co- di. q. s. examinabitur postea in interdico quorū bonorū sumaria. z in peti. hered. plenarie. z ita loquitur hic. Habes de hoc ter. expulsum s. de cur. furi. l. i. ff. s. ff. Opp. sententia lata sup. filiatione ergo in primo iudicio fuerit proniciatū super filiatione. cum Sol. Dicit gl. q. s. in primo iudicio nō fuerit proniciatū. ergo. et filiatione. Et dicit melius q. s. ille leges loquuntur quādo est pronun- ciatū lite agitata. a contradicte legitimo. alias nō facit. ma. vel l. cū nō iusto. ff. de colu. de leg. sed hic in primo iudicio cōtradi- ctio nō fuit. ergo. z. Quero. in quo differat hoc interdici a peti- tione hereditatis. Hic quo tāgit super tab. sed nō plene. z vbi pleni- us q. s. differat in origine. Nam petitorio hereditatis. est casus inducta a Senatu. vt l. v. ff. s. de peti. hered. z l. i. ff. de ven. s. p. ter. hec. ff. eo. tit. z l. i. ff. de interd. est de iure petitorio. vt l. i. ff. eo. Et ex hoc sequitur alia differentia. q. s. hereditatis peti- tio datur heredi de iure civili. Illius datur heredi de iure petito- rio. In interdico cōcurrit. q. s. dicitur datur heredi de iure petito- rio. vnde datur heredi de iure civili. Itē differunt in natura. Nam pe- titorio hereditatis est beneficij. vt Institut. de actio. s. actio. z s. de peti. hered. l. i. ff. s. ff. Interdiciū est actio. s. actio. z differunt in modo proponendi. Nam peti. hered. quis petit se pronun- ciari heredi. vt l. i. licet. ff. de peti. hered. In hoc iudicio. seu interdico. quis se petit possessorem constitui. vel possessionem sibi tradi. vt hic. z l. i. ff. eo. Itē differunt in modo probandi. Nam in hoc interdico fit sumaria cognitio. Ita tenet gl. hic. in p. n. c. quam vide z istud est maioris vtilitatis. quā sit hoc interdico. nam in pet. hered. requiruntur probationes vere. z liquide. in isto interdico sufficienter probationes nō ita dare. q. s. plene. vel presumptiue cōcluderet. Et est ratio. q. s. cum ita causa sit modici p. iudicij. q. s. venit retractanda in petitorio merito admittitur sumaria cognitio. z semiplena probatio. argum. l. i. ff. s. vbi des. ff. ad exhib. s. actus ad q. s. videbitis. infra tit. i. in omni. v. c. e. Sed contra hoc videtur q. s. hic dicitur in gl. magna. ubi tu d. c. q. s. plene. z nunc probat. Et sic videtur velle quod requiratur plena probatio. In hac ergo eadē lege videtur gl. sibi contradicere. Itā in secūda gl. dicit summatim. hic dicit plene. Intellige illud q. s. hic dicitur plene. non q. s. requiratur plena probatio omnino. In- cur in petitione hereditatis. sed ideo h. d. vt ostendat probatio- nes factas. cū agnuit bonorū possessione. nō sufficere. Pro cuius declaratione potes dicere tria verba. scilicet q. s. quodam est p. batio legis debilis. nec plena. vt illa. q. s. sit parte absente. nec citata nec in figura iudicij. z illa sicut cū petebatur bonorū possessio. o- lim corā in dice. licet hodie sufficere agnitio tantū. Quēda dicit q. s. probatio summaria. z sit parte citata. z lite cōtestata. z ista sit in hoc interdico. que pōt dici plena respectu illius. q. s. sit parte non citata. Ita loquitur gl. mag. hic. Quēdam est alia p. batio plene. vt que sit parte citata. z p. bationibus ad liquidū exquisitis. z istud sit in petitione hereditatis. Itē differunt in effectu. q. s. peti. hered. dicitur datur ad corporalia. z ad in corporalia. Interdiciū vero ad corporalia tantū. vt l. i. ff. eo. d. Item differunt secundum quōsdā. q. s. peti. hereditatis datur pro omnibus rebus. quas de- functus etiam nō possidebat. sed peti. hered. vt l. non tantum in princ. ff. de peti. hered. Sed hoc interdici nō datur nisi pro rebus. quas de functus possidebat. vt l. i. p. r. m. q. s. nō placet per text. in l. j. i. p. r. m. ff. eo. in eo q. s. dicit de bonis que impendant etiam res. quas quis nō possidebat. vt l. i. ff. hac actione. de v. b. rap. z not. in l. rem in bonis. de acquir. re. do. z Item differunt q. s. sen- tentia lata in petitione hereditatis appellatur. in isto interdico non appellatur. quia est quodammodo questio momentanea possessionis. Quero. in quo concordant? Respondo. in bonis modis. Primo. quia vtrūque est generale. Item quia vtrū- que datur contra eum qui titulo non possidet. si tamen iudicij vlcaptum vel prescriptum. que verba qualiter intelligantur. dic vt not. in l. j. ff. eo.

ADDITIONES.

- a ALEX. C. Acta facta. An antelagitione bonorū possidet requirit citatio pris. z an per solam agnitioem bonorū contra tab. testamentū rumpatur: Bald. in rub. qui admir. tit. q. s. Part. in d. s. si causa cognita. z in l. i. ff. in princ. ff. de contra. tabu.
- b ALEX. C. Fieri sperantur. Adde Bald. in l. i. ff. s. vnde legitur. vbi non reperitur speciale interdictum adipiscende. de contr. iur. d. i. q. s. quo per Dyn. in l. si nulla. s. de acquir. pos. vbi omnino videtur.
- c ALEX. C. Differat. Aduerse q. s. istud interdiciū adipiscende. non datur heredi. q. s. semel possidet res hereditarias. z vtrūque

infir. de interdict. in §. adipiscende. et not. gl. in c. si de confessis. in vi. quod debet intelligi quando possidet post aditam hereditatem...

ALEX. C. Summaria cognitio. Ho. qd in iudicis possessionis. et ubi agitur de leui preiudicio. in causis summaris. sufficit semper plena probatio per famam. vel per vni testem. Adde Bar. in l. ij. §. fin. §. ubi in rem actio. et in l. de minore. §. tormeta. de questionibus...

LEX II. Interdictum. Qui habet bonorum possessio nem. debet intentare hoc interdictum. ut constituat possessor. hoc dicit. Per hanc legem dicunt quidam. quod interdictum illud non habet locum. nisi si pro rebus quas possidebat defunctus. sed aliter est veritas. ut dixi supra. proxima.

LEX III. Instar. Hoc est notabilis lex. et exceptio domini. non obstat agenti interdicto adipiscende possessionis. sed ei debet per iudicem reservari. hoc dicit. Opp. de regula. do. lo facio. ff. de doli except. et de regul. iur. in vj. c. dolo dicit quidam. quod illa regula non habet locum in poss. Ita not. gl. in l. ij. §. tit. ij. ubi dicitur. hic gloss. dicit melius. quod in possessionis habet locum illa exceptio. dolo facis. si aliquis est paratus incontinenti probare. secus si illa exceptio requirit altioris indaginem. quia tunc reservatur. Ita loquitur hic. et hoc probat text. hic manifeste. ubi omnibus frustrationibus. et quasi dicit. reiectis omnibus. que dilacionem inducerent. et frustratoriam. Ideo not. bene hanc legem. Ho. hoc facit quod not. ff. de iudic. l. si de vi. et de edic. diu. adri. toll. fina. et c. l. si is. a quo. in princip. ut in poss. leg. et quod dicitur in l. ij. titulo proximo.

ALEX. C. Opp. de regula. ubi hic gl. dicit melius. Ho. qd in interdicto adipiscende possessionis. admittitur exceptio domini. si incontinenti vult probare. et idem bar. hic. et vide in d. l. si. idem hic allegat. in glo. et Imo. in d. l. si de vi. et de edic. diu. adri. toll. fina. et c. l. si is. a quo. in princip. ut in poss. leg. et quod dicitur in l. ij. titulo proximo.

Quorum legatorum. Rubr. III. Interdictum est. de interdicto adipiscende possessionis. quod est generale. sequitur de alio interdicto adipiscende possessionis. quod est singulare. et denominatur a principio interdicti. scilicet quorum legatorum.

LEX VNICA. Heredis assensus aditam hereditatem non impedit interdictum. quorum legatorum.

LEX. C. Heredis assensus aditam hereditatem non impedit interdictum. quorum legatorum. Legatarius si accipiat sua auctoritate possessionem rei legatę. non amittit ius suum.

LEX. C. Credi. Heres legatarius possidentem habet hoc interdictum. ut sibi possessionem reuertatur. ut possit falcidiam retinere. hoc dicit. Opp. et videtur quod hoc interdictum competat etiam succedentibus ab intestato. ut ff. quando dies lega. ced. l. fina. et l. ij. §. ad eos. ad legem falcid. Sol. fateor. et quod hic deficit. suppletur per illam. et Opp. hic innuitur. quod heredis consensus impedit hoc interdictum. Contra ff. cod. l. ij. §. quod ait. Sol. fateor. quod heredis consensus. poss. aditam hereditatem impedit. secus si ante. et in contrario. Oppon. de l. ij. §. si quis ex morte. ff. cod. Sol. Aliud in donatione causa mortis. quam in legatis. et fideicom.

Ratio ibi patet. Oppo. et videtur quod legatarius accipiendo possessionem sua auctoritate. amittit ius suum. ut de lega. l. non dubium. Sol. Si legatarius accepit possessionem sua auctoritate. post eam appropinquat per heredem. perdit ius suum. ut in contrario. Secus si accipit eam vacantem. Ita loquitur hic. Opp. non est dubium quod lex falcidia refecat legata in totum. ut l. in princ. ff. ad legem falcid. Male ergo facit heres. qui vult reuocare totam possessionem. ut retineat partem. reuocat enim quod restitutus est. et sic obstat exceptio. dolo facis. Ho. dicit quod illa regula non habet locum in possessionis. Item tenet gl. in l. si quis conductionis. §. loca. et ff. de vi. et vi arma. l. ij. §. qui autem a me. Dicit et in interdicto recuperande possessionis. non habet locum regula. dolo facit quia spoliatus ante omnia debet restituere. ut l. si quis ad se fundum. ff. ad legem Juliam. de vi. not. in l. ij. in princ. ff. de vi. et vi arma. et in interdicto vero adipiscende possessionis. est distinguendum. aut ille. qui opponit. est paratus probare incontinenti. aut non. Habuit §. pro. et ibi dicit. In interdicto vero retinetur. dicit ut l. si fundo. §. fina. de acquir. poss. et plenius in l. naturaliter. §. ubi commune. cod. tit. et ibi per me.

ADDITIO. ALEX. C. Exceptio. An in possessionis habeat locum exceptio. dolo facis adde Bald. post gloss. in l. ij. in princ. ff. cod.

Vnde vi. Rubr. III.

Interdictum est supra. de interdicto adipiscende possessionis. sequitur videre de interdicto recuperande.

LEX I. Interdicti vnde vi natura. cause. et effectus. per omnes numeros intelliguntur.

LEX II. Ecce. Pro deferendis rebus. licet vim vi repellere cum moderamine inculpate tutele. hoc dicit. Ho. quod licet vim vi repellere. Ho. qd hinc et vnicuique se defendere. non solum personam. sed etiam res. ut ff. ad legem aquil. l. scientiam. §. qui cum aliter. Opp. quod etiam possidenti non recte. licet vim vi repellere. ut l. ij. §. qui autem a me. ff. de iudic. l. si quis. hoc ponit multas solutiones. quarum quedam sunt vere. et pro eorum declaratione dicit. Aut quis possidet iuste quo ad omnes. et sine dubio licet vim vi repellere quo ad defensionem. ut hic. et ff. de l. ij. §. vim vi. et Aut possidet iniuste quo ad eum. qui vim infert. et tunc aut interitur incontinenti. et non licet resistere. ut l. ij. §. cum igitur. ff. de iudic. et licet resistere. ut l. ij. qui autem a me. ff. de iudic. Aut vis infertur ab alio. a quo iniuste possidet. et tunc in districte licet resistere. ut l. ij. in §. ff. de iudic. et l. seq. cod. tit. Et hoc habes expeditam primam gloss. exceptio vno verbo. quod tibi recitabo per questiones. Opp. de l. scientiam. §. qui cum aliter. ad legem aquil. Solu. Licet vim repellere ad defensionem. et non ad vindictam. ut in contrario. premittis venio ad questiones. et quero. vtrū ille. q. possidet. videtur dicere qd no. Et vide gl. i. alibi tenet istud exceptio se. qd qui possidet. vel precario. possit vim vi repellere. ut l. ij. §. interdicti autē. ff. de iudic. Insuper de interdicti. §. retine de. quas gl. dym. reprehendit. qd nulla lege reperitur tantum. Et ita hic per transit. l. ij. in §. videtur qd in eo. qui possidet precario non est dubium. nam eo ipso qd mhi. denegat restituere. videtur me spoliare. et ideo postum cum statim repellere. ut l. cum fundi. ff. de l. ij. §. siue autem. ff. cod. et qd ibi not. et l. clam possidere. §. qui ad nuda. §. dinas. et l. seq. de acquir. poss. et hoc etiam dicit docto. sententur. §. in eo qui possidet clam. est aduertendum. Quandoq. quis occupauit possessione clam vacantem. tunc non licet sibi vim inferri. et sic possit resistere. ut l. sequitur. §. ite si occupaueris. ff. de viucapionib. et Quandoq. quis occupauit possessione non vacantem clam. tunc quandoq. per occupatione pnat domini naturali tantum tunc dominus reuertus. si non admittatur. potest inferre vim. nec licet sibi resistere. Ratio. qd qui eum non admittit. videtur tunc sibi facere vim in civili. ut d. §. qd ad nuda. et l. seq. Ita intelligo glo. in §. interdictum. et in §. retinende. Quandoq. per occupationem clandestinam quis occupat possessione naturalem et civilem. quod contingit in fure. qd accipit re mobilem. et tunc licet inferri sibi violentiam. et potest ab eo res auferri. nec licet sibi resistere. Hic est casus l. ij. ff. de fur. et litaque. ff. ad leg. aquil. Item ad gl. magna. videtur hic qd licet vim vi repellere cum moderamine inculpate tutele. et Quero. in quo consistat illud moderamine. Hic dicit. circa tria. Primo circa modum. Secundo circa tempus. Tertio circa causam. Primo modo. si inferat vis cum armis. debet resistere cum armis. Subdit tamen gl. in similitum notabiliter. qd si inferat vis erat ita fortis quod plus poterat cum pugno. quam ego cum ense. tunc licet me etiam cum ense tueri. ut l. ij. §. vim vi. ff. cod. et l.

Bar. Secunda Super Cod. pp. iij.